

2. Пальчук П.М. Ліцензування торговельної діяльності в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / П.М. Пальчук. – К., 2012. – 224 с.

3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI // Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

4. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: [підручник] / Н.М. Ткаченко. – 3-тє вид., перероб. та доп. – К.: Алерта, 2013. – 926 с.

5. Фоміна О.В. Облік і аудит в управлінні продажами товарів: автореф. дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» / О.В. Фоміна; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – К., 2012. – 21 с.

6. Чабанюк О.М. Облік товарів у системі управління підприємств роздрібно́ї торгівлі // Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.3. – С. 297–301.

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ В КОМЕРЦІЙНИХ БАНКАХ

Усенко Ю.О., студент,
Черкаський навчально-науковий інститут
ДВНЗ «Університет банківської справи»*

Кризова економічна ситуація, що виникла в Україні протягом 2015-2017 рр. зумовила посилення контрольних заходів за діяльністю вітчизняних комерційних банків щодо надання банківських послуг. Негативні економіко-соціальні процеси та явища сприяли послабленню стійкості банківської системи, що призвело до перетворення внутрішнього аудиту на один із основних інструментів підвищення ефективності управління та розвитку комерційного банку.

Кредитні операції є високоризиковими активами, тому вони повинні підлягати більш глибокому та ретельному контролю, перш за все внутрішньому. Тому, у формуванні стратегії діяльності як окремого комерційного банку, так і банківської системи в цілому постає питання щодо зростання значення внутрішнього аудиту кредитних операцій банківських установ.

Питання внутрішнього аудиту в банках досліджували у своїх працях вітчизняні науковці Н. М. Жидовська, К. О. Кузьменко, Рудницький О. М., Тимрієнко І. Ю., Урусова З. П, Г. М. Чепелюк.

Проте згадані вчені переважно здійснювали загальне теоретичне обґрунтування організації внутрішнього контролю, тоді як в умовах посилення ризиків в банківській системі щодо неповернення кредитних ресурсів

---

* Науковий керівник – Чепелюк Г. М., к.е.н, доцент

необхідно акцентувати увагу на дослідженні здійснення внутрішнього аудиту саме кредитних операцій комерційними банками.

Оскільки банківська система будь-якої країни виступає своєрідним індикатором економічного розвитку, то на неї особливо впливають негативні зовнішні та внутрішні процеси. У зв'язку з цим банківські установи потребують високого рівня захисту від різних ризиків. Ефективне управління ризиками в банку забезпечується функціонуванням системи внутрішнього контролю, найважливішим елементом якого є внутрішній аудит.

Найприбутковішими активами в банківській сфері є кредитні операції, що займають «левоу частку» в загальній структурі операцій. Згідно із офіційними статистичними даними НБУ станом на 31.03.2018 рік процентні доходи складають 32 924 млн. грн., що становлять 73% від загального обсягу доходів банківської системи України [1]. Виходячи з цього, кредитні операції як об'єкт аудиту потребують значної уваги з боку аудиторських служб. Адже визначення чіткості в розмежуванні характеру кредитних операцій внутрішнім аудитором є одним із головних факторів формування висновку аудитора про фінансово-кредитну діяльність банку в цілому.

Внутрішній аудит в банку повинен охоплювати кожен категорію часткових ризиків. Виходячи з цього на рис. 1 представлено загальну схему проведення перевірки кредитних операцій внутрішнім аудитором.

Джерело: [3].

Рис. 1. Загальна схема внутрішнього аудиту кредитних операцій

На основі аналізу рис. 1 можна зазначити, що основними завданнями організації внутрішнього аудиту кредитних операцій банків є:

1) контроль за обґрунтованістю надання нових позик та їх умов (виду кредиту, його сумою, строком, ставкою відсотка, забезпеченням, порядком надання та погашення);

2) контроль за процесом моніторингу (за зміною фінансового стану позичальника, за цільовим використанням кредиту, за погашенням кредитної заборгованості, за станом забезпечення);

3) контроль за формуванням спеціальних резервів;

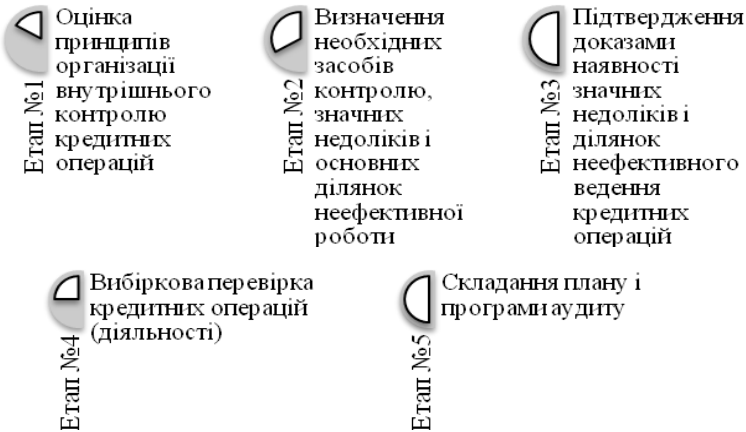
4) контроль за роботою з проблемними кредитами;

5) контроль обліку (у тому числі позабалансового, обліку за сумнівними, безнадійними кредитами);

6) контроль індивідуального та портфельного кредитного ризику, його концентрації, дотримання встановлених лімітів кредитних операцій.

Внутрішній аудит банку повинен також відповідати основним принципам здійснення аудиторської діяльності: незалежності, безперервності, корисності та стійкості.

Організація внутрішнього аудиту передбачає його здійснення у певній послідовності, за етапами. Тимрієнко І.Ю. запропонувала 6 етапів здійснення внутрішнього аудиту кредитних операцій, що представлені на рис. 2.

Джерело: [4]

Рис. 2. Етапи внутрішньої аудиторської перевірки кредитних операцій

Таким чином можна зробити висновок, що для підвищення конкурентоспроможності українських банків на національному та зарубіжному ринках необхідно вдосконалити процес внутрішнього аудиту в комерційних банках. Це дасть змогу: мати впевненість керівництва та зацікавлених сторін у надійності банківської установи; вчасно виявляти існуючі проблеми та попереджати їх появу; мінімізувати можливі ризики. Саме тому комерційні банки України повинні усвідомити, що саме ефективний внутрішній аудит є діючим засобом зниження ризику банкрутства та основним засобом захисту інтересів акціонерів.

Лише створивши ефективну систему аудиту й контролю функціонування конкретного комерційного банку та здійснюючи ефективний нагляд за його діяльністю, можна підвищити рівень його безпеки.

Література.

1. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bank.gov.ua.
2. Белова І.В. Організація контролю в банку: [навч. посібник] / І.В. Белова. – Суми: Університетська книга, 2009. – С. 161-162.
3. Тимрієнко І.Ю. Організація внутрішнього аудиту в банку та його інспектування / І.Ю. Тимрієнко // Сталий розвиток економіки. 2013. – №20. – С. 175-183.

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА АУДИТУ

*Щебетун І.М., студентка, Малахов В.А. к.е.н., доцент,
Харківський навчально-науковий інститут
ДВНЗ «Університет банківської справи»*

На сучасному етапі розвитку економіки України обов'язковою умовою ефективної підприємницької діяльності є реформування бухгалтерського обліку та аудиту у відповідності до потреб користувачів.

Бухгалтерський облік є упорядкованою системою виявлення, вимірювання, реєстрації, узагальнення, накопичення та надання інформації про діяльність юридичної особи зацікавленим користувачам для використання при прийнятті управлінських рішень. Інформація, як продукт бухгалтерського обліку, має бути своєчасною, достовірною, повною та неупередженою.

В українському бухгалтерському обліку за останні декілька років утворені проблеми, які не забезпечують створення і подання інформації, що відповідає вищезначеним характеристикам і критеріям. Пояснення такої ситуації вбачається у переході регулятора при створенні регламентів до «податківізації» бухгалтерського обліку, тобто до першочергового обслуговування інформацією фіскальних потреб користувачів, а не до надання правдивої, повної, достовірної інформації про стан активів і зобов'язань та про результати діяльності підприємства [2].

На сьогодні вже прийнято 34 положення (стандарт) бухгалтерського обліку, які ґрунтуються на міжнародних стандартах. Ми спостерігаємо ситуацію, коли професійна наукова бухгалтерія України балансує між двома важливими полюсами цієї проблеми: з однієї сторони існують намагання зберегти національні методологічні напрацювання, з іншої – беззастережно